

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros zsidó választóihoz!

Tizenkét esztendő tapasztalata, tizenkét esztendő történetének zsidó mérlege termelte ki az

Országos Zsidó Pártot,

amelynek soraiban elválaszthatatlanul eggyé forrott Románia egész zsidósága.

Egy zászló alatt harcol az ókirályság és a csatolt területek valamennyi zsidója, akiket a közös sors egységes tömeggé kovácsolt össze. A magyarul, a németül, a zsargonul és az oroszul beszélő zsidók egy fronton küzdenek a román anyanyelvűekkel és a Zsidó Párton belül megérti egymást valamennyi zsidó, ha más is a multja és különböző is a nyelve, mert azonos a sorsuk.

Nem választhatják el egymástól Románia zsidóságát osztály és világnézeti különbségek sem. A Zsidó Párt képviselői nincsenek eljegyezve egyetlen és kizárólagos világnézetnek, de valamennyien egyek

a demokratikus fejlődés, a konstruktív építés és az osztály és világnézeti különbségeken felülemelkedő közös zsidó sors nyílt vállalásának hitvallásában.

Százerek együtt és egy célért indulnak harcba: a romániai zsidóság megbecsüléséért, a zsidó lakosság teljes jogegyenlőségért és az egyenlő feltételek melletti életért. A Zsidó Párt harcba szólítja a zsidó tömeget a zsidóság

minden oldalról veszélyeztetett vallási és kulturális szabadságáért és állami, községi és társadalmi életben jelentkező megkülönböztetés és leértékelés ellen.

Minden népnek olyan a sorsa, amilyent megérdemel, amilyent magának kitermel és kiharcol.

Nem becsülték meg a zsidóságot akkor, amikor uszályhordozója volt minden pártnak és így önmaga hitelesítette azt az álláspontot, hogy nincsen speciális zsidó sors és nincsen speciális zsidó célkitűzés.

Saját kezünkbe van letéve a sorsunk. Mi magunk fogjuk eldönteni, hogy tudunk-e és akarunk-e harcolni a zsidó érdekekért.

Első ízben indul önállóan harcba a zsidóság a választási fronton a Körös vidékétől egészen Beszarabiáig. A nekilendülésnek olyannak kell lennie, hogy ne veszélyeztesse a tizenkét évi töprengés, megfontolás, meggyőzés és meggyőződés eredményeit.

Csak rajtunk mulik, hogy ne a pártok mindenkori nászajándékát, hanem a kemény öntudatot és erkölcsi erőt jelentő szervezett politikai tömeget lássák bennünk a hatalmon levők és az összes többségi és kisebbségi pártok.

Aki ráeszmélt a zsidó sorsközösségre, a zsidóság emberi és polgári jogainak vesztélyben forgására, a ma megmentésének és a szebb holnap kiépítésének szükségére, az

büszkén és öntudatosan fogja gyakorolni választói jogát, amikor a Zsidó Párt önálló listáira fog szavazni.

A Zsidó Párt harcba szólít minden zsidó választót.

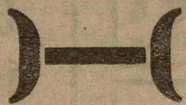
Védjük meg mai értékeinket és biztosítsunk szebb és boldogabb jövőt gyermekeinknek.

Tudnia kell minden zsidó választónak, hogy az ő szavazatán mulik az egész romániai zsidó sorsa.

Csak az öntudatos szervezettség és a példás fegyelem fogja meghozni a zsidóság emberi és polgári megbecsülését, a jogok és kötelességek teljes egyenlőségét.

A töprengés és habozás ideje lejárt! Aki közömbös, vagy a tulsó oldalra áll, veszélyezteteti önmaga, gyermekei és az egész zsidóság sorsát.

Minden zsidó vegye ki választási igazolványát és üsse rá a bélyegzőt az önálló zsidó lista jelére

Zsidó választók legyenek büszkék, hogy végre saját színeitek alatt vonultok fel a választásra.

Az Országos Zsidó Párt Erdélyi Végrehajtóbizottsága

Az Országos Zsidó Párt biharmegyei tagozatának megalakulása

A Zsidó Párt biharmegyei tagozata f. hó 23-án este gyűlést tartott, amelyen megválasztották a megyei tagozat vezetőségét. A gyűlés egyhangulag *Mittelman* Jakabot, az orthodox hitközség elnökét választotta elnökül. A tiztagu megyei elnöki tanács tagjai a következők:Dr *Bárdos Imre*, *Goldstein Mór*, *Kesztenbaum Miksa*, *Leitner Zoltán*, dr *Lévai Béla*, dr *Markovits Ignác*, *Silbermann József*, dr *Váradi Ödön*, *Wasserstrom Sándor* és *Weiss Sámuel*.A megyei tagozat titkárává *Leitmann Dezsőt* választották meg.A végrehajtó bizottság tagjai: *Bleyer Adolf*, *Berkovits Bernát*, dr *Berger József*, dr *Deutsch Elemér*, *Kirsch Henrik*, dr *Kovács Gyula*, dr *Klein Ernő*, dr *Kenéz Lajos*, *Klein Adolf*, dr *Löw Béla*, *Lebovits Hugó*, dr *Markovits Pál*, *Mezei Márton*, dr *Molnár Vilmos*, *Mandel Béla*, *Mózes Aron*, *Rosinger Jakab*, *Silbermann Andor*, *Weisz Károly*, *Spitzer Benjámín* és *Salzberger Ignác*.

Ezen kívül a megyei tagozat egy száztagu választmányt választott meg.

Dr *Fischer Tivadar*, a Zsidó Párt elnöke, nagyszerű kolozsvári propaganda utja után Nagyváradra érkezett, ahol napok óta résztvesz a megyei tagozat szervező munkájában.A nagyváradi zsidó ifjuság fáradhatatlan buzgalommal végzi a pártvezetés nehéz munkáját. Uccabeosztásokkal, személyi propagandával végez nagy munkát a váradi zsidó ifjuság, amelynek élén egy ötös bizottság működik. Az ötös bizottság tagjai *Goldstein V. Landau Adolf*, *Engelstein Mihály*, *Friedmann Géza* és *Neumann M.*

A nagyváradi előkészületeket tekintve, biztosra vehető, hogy a Zsidó Párt jelentékeny eredményekre számíthat Bihar-megyében.

A nagyváradi és biharmegyei Országos Zsidó Párt listája egyébként a következő:

Listavezető: dr *Fischer József* v. kamarai képviselő. 2. Dr *Lévai Béla* ügyvéd. 3. Dr *Bárdos Imre*. 4. *Silbermann József* nagykereskedő. 5. *Mann Adolf* nagybirtokos, Margitta. 6. *Schwartz Jakab* asztalos, Teleky-uca. 7. Dr *Váradi Ödön*. 8. *Leitner Zoltán*. 9. Dr *Markovits Ignác*.

Comisia interimaret neveztek ki Nagyvárad élére

**Wasserstrom Sándor, lapunk
főszerkesztője az egyetlen
kisebbségi a bizottságban**

Kedden délelőtt futótűzként terjedt el Nagyváradon, hogy a választott tanácsot a kormány feloszlatta és helyette egy hét tagból álló ideiglenes bizottságot nevezett ki. A bizottság tagjai: Sofronie György elnök, dr. Petric Cornel, dr. Dumitru Galdau, Ioanovici Damaschin, Anghelescu Dumitru, Wasserstrom Sándor és Mainola Camil. A kormány a nagyváradai nagyszámú zsidóságot, mint a város tekintélyes kisebbségét megtisztelte azzal, hogy a bizottságba Wasserstrom Sándort az orth. hitközség gazdasági tanácsosát, téglagyárost és lapszerkesztőt bízta meg, hogy a városházán a kisebbségek érdekeit képviselje. A Jorga kormánynak ez a gesztusa mindenestre megtisztelő a zsidóságra nézve és

reményt nyújt arra, hogy valóban őszintén gondolja azt, hogy a zsidóság képviselői megfelelő magasabb pozíciókban, képviseljék a zsidó érdekeket. Wasserstrom Sándor ismert energiájával bizonyára gondot fog fordítani arra, hogy felelősségteljes pozíciójában a város közönségének érdekeit, faji és vallási különbség nélkül képviselje és a város közönségének érdekeit minden vonalon kellőleg megvédje.

Az ideiglenes tanács kedden délután már le is tette az esküt és rövidesen átveszi mindegyik tanácsos a maga reszortját.

A város orthodox zsidósága örömmel vette tudomásul, hogy a zsidó közélet exponált tagja olyan helyen képviseli majd a város közönségét, hol annak érdekében még sokat alkolhat.

A Zsidó Párt is elégtétellel állapítja meg, hogy egyik biharmegyei expone, a zsidóság érdekeit szem előtt fogja tartani Erdély egyik legnagyobb centrumának városi vezetőségében.

Az orthodoxia és a Zsidó Párt egysége

Kétségtelen, hogy az orthodoxia egységesen fog a zászlók alatt felvonulni, mely új korszakot jelent majd a romániai zsidóság történelmében. Az ország minden részéből befutó hírek mind azt bizonyítják, hogy nem lesz árulója ennek az eszmének és az orthodox zsidóság tekintélyes tömege szerle Erdélyben mint egy ember fog az urnákhoz járulni és a „votat” szócskát a zsidó párt listájára rányomni.

A beszercei központi iroda — nagyon helyesen — nem foglalt állást ebben az ügyben, tekintettel arra, hogy ennek a kérdésnek semmiféle vallási melléköngéje sincs és eme kizárólagos politikai célkitűzésnél a zsidó megértésre és szolidaritásra bizza a helyes megoldást — tehát a zsidó pártra való szavazást.

De ha már a központi iroda ily politikusan viselkedett, azt vagyunk bátrak kérdezni, miért kellett Jorga miniszterelnök-höz eljuttatni azt a gettó-időkből ittfelejtett mentalitással megfogalmazott memorandumot, melyben kijelenti az Iroda, hogy az orthodox zsidóság eme képviselőjét nem érdekli nagyon a választás, mert neki három kardinális követelése van:

1. Az államsegélyek csak az Irodán keresztül küldessének szét.
2. A zsidó katonák kóser kosztot kapjanak.
3. Az Iroda levelei portómentességet kapjanak.

Nem akarjuk ezuttal élére állítani a helyzetet és támadni sem akarjuk az Irodát,

csak fájdalmas mosoly kell üljön mindnyájunk ajakán, mikor a háromszázezernyi erdélyi zsidó keserves életküzdelmében nem talál mást az Iroda sérelmesét, mint-hogy nem kap „portómentességet” (amit egyébként Erdély minden valamire való hitközsége amúgy is megszerzett már magának). A tönkrement, kinlódó, levegő után kapkodó élni és boldogulni óhajtó erdélyi zsidóságnak, szerintünk volna még egy s más követelni valója — mint a levelek portómentessége.

Mennyire nevelhetett Jorga és menyire irigyelhetette a boldog, megelégedett és jóléttől duzzadó erdélyi zsidókat, mikor azt olvasta, hogy nekünk csak portómentesség kell.

Ha én a Jorga professzor ur helyén ülnék, ráirtam volna egy szekundát a memorandumra és visszaküldtem volna Bistricára. Oda, ahonnan küldték. Legfeljebb portómentesen...

GRADO
TENGERI FÜRDŐ — (ITALIA)

Continental Pensio
ארטד' כשר

Minden komforttal ellátott helyiségek, közel a strandhoz. Minden szobában vízvezeték, meleg édesvíz fürdők. Elsőrangú bécsi konyha! — Mérsékelt árak!

KÉRJEN PROSPECTUST

MEGNYILT
Csillag
festéküzlet
Nagypiac tér, Andrányiház

Mindennemű festékek, padló-lakkok, háztartási cikkek legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési helye

10-2

Hackmayer uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.
Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

A Zsidó Párt listája, az etnikai zsidó kisebbség és a béke listája.

Az erdélyi mizrachi önálló listával megy a bázeli kongresszusra választandó delegátusi választásra

Május 31-én, vasárnap fognak lezajlani egész Erdély területén a delegátusi választások. Ezen a napon el fog dőlni, hogy kik képviselik majd Bazelben, a XVIII. cionista világkongresszuson az erdélyi zsidóságot. Örömmel üdvözljük, hogy az erdélyi zsidóság zömét alkotó vallásos mentalitású nemzeti érzelmű zsidóság önálló listával megy a választásokba. Az erdélyi zsidóságot igazság szerint nem is képviselheti kellőképpen csak az, aki érzelmileg közel áll gondolatvilágához s a kongresszuson teljes erővel tudja képviselni a vallásos zsidóság eminens érdekeit. A XVIII. világkongresszuson igen fontos problémája a mizrachi által létesített vallásos intézményeknek, az alapok részéről történő intenzív támogatás. Lehetetlen az, hogy a kongresszus az oly szépen kiépített vallásos palesztinai intézményeket megfelelően ne erősítse, hogy ezáltal megakadályozza azok megsemmisülését. Örömmünkre szolgál természetesen az is, hogy az erdélyrészi mizrachista lista vezetőjévé

M. D. Grosz urat, az ismert mizrachista vezetőférfiut

sikerült megnyerni, aki állandóan Palesztinában tartózkodik és akit az erdélyi zsidóságnak itt kifejtett munkásságából kifolyólag is alkalma volt megismerni. Nem szabad egyetlen mizrachista sékelfizetőnek sem távol tartani magát a választástól, hogy erdélyi viszonylatban feltétlenül annyi szavazatot kapjon a mizrachista lista, hogy a kongresszuson megfelelően képviseltesse az erdélyi zsidóság és ott a mizrachista frakció nagyfóntosságú munkáját kellőképpen támogassa.

Borgos vegytisztító
MOS VASAL
férfi, női ruhákat, ugyszintén fehérneműt
TISZTIT 10-5
valamint zománccfényű gallérmosást vállal
Bazár épület, Színház oldal

Csődtömegkiárusítás

Mindenféle vasárúk, szerszámok, bútor-, ablak- és ajtóvasalások, háztartási cikkek, zománccédányok minden elfogadható árban kiárusítatnak!

volt **Schwartz és Ullmann**
vaskereskedés
Nagypiac-tér 8. szám.

Padló-lakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árúk, kefe- és vegyiárúk legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

FÜLÖP EDE
ORADEA, Zöldfa utca 14.

Értesítés

ארטד' כשר

Óriási áremelkedés a zsirpiacon!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirpiükségletét idejében szerezzze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu
baromfi és zsirpi nagykereskedő
ORADEA-NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

A magunk nevében

Ha most a kompakt zsidó tömegek első önálló választási küzdelme alkalmával az elmúlt 12 esztendő politikai orientációjára gondolok, önkénytelenül is a királyt választó fák meséje jut eszembe a bibliából. Mert mi is volt egyéb ez az elmúlt évtized egy állandó oltalom keresésnél, a) mások árnyékában való meghuzódhatásánál. Ha a hatalmas fák nem nyújtották árnyékukat, úgy elfogadtuk a tuskobokor védnökségét is, csak hogy oltalom alatt legyünk. Megalázkodtunk, hason csuszunk a porban, meghuzódtunk a csalán fájdalmas sebzó levelei alatt, mert oltalom kellett. Nem törődünk vele, ha faji méltóságunkon, ha nemzeti büszkeségünkön végig is szánt az oltalmazó, ha olykor a járom alól felegyenesedni akaró hátunkat végig hasítja a csalán. Ez az egymillió tömeg, amely nemcsak a számánál, de politikai érettségénél és iskolázottságánál fogva is a ledhatalmasabb lehetne a kisebbségi pártok között, hol szolgáléküsből, hol gyávaságból, mint szíjjelugrasztott juhok, futott szerte szét.

Társadalmi- és gazdasági züllésünk fájdalmas lealacsonyításokkal teli tizenkét esztendeje kellett ahhoz, hogy végre fel-eszméljünk és rájőjjünk arra, hogy a mi tömegeink is hatalmat képviselnek, oly hatalmat, amely ha egységesen van szervezve, számottevő tényezőt jelent. Rájöttünk arra, hogy nem életfeltételünk az, hogy mindig valamely a politikai élet mélyéből felmerült hatalmasság függvénye legyünk. Rájöttünk arra, hogy nem igaz az, hogy mi hűbéresek vagyunk, akik a birtokkal együtt, egyik hűbérur kezéről a másikra járunk. Rájöttünk arra, hogy mehetünk mi a magyarokkal, németekkel, románokkal együtt is, de csak mint külön egység és csak akkor, ha azt a politikai taktika úgy követeli.

Tizenkét esztendő gazdasági züllése kellett ahhoz, hogy mindezt állássuk, de most, amidőn gazdasági leromlásunk legalsóbb fokán vagyunk, talán maradék nél-

Elképzelhetetlen, hogy amikor a zsidó bemegy a fülkébe és ott egyedül marad Istenével és saját lelkiismeretével, másra üsse oda a „VOTAT“ szót, mint a zsidó párt listájára.

kül, átláttuk, hogy csak ez lehet az utunk. Rá kellett jönnünk, mert ezt diktálja a józan ész és ezt mutatja a politikai élet megnyilvánulása mindenütt, hogy egy sorsközösség, egy ugyanazon rendszerrel megnyomított és megélhetési forrásaitól mindjobban megfosztott tömeg csak akkor kiálthat vétőt, csak akkor kiálthat megálljt ennek a létét megfojtó folyamatnak, ha nem adja el magát, ha megőrzi önállóságát, ha imponáló, számottevő tömeg.

Mi már végig kilincseltek ebben a tizenkét esztendőben a pártokat, behuzódtunk már minden hatalmasság eresze alá, de eddig jobb tapasztalatot nem nyertünk, mint azt a szomorú vigaszt, hogy az előbbi kegyur, akinek járma alatt a fájdalomtól nyögtünk, valóságos angyal volt az új gazdánkhoz képest. És ennek dacára aztán a választások előtt naiv gyerekek, vagy elszédített felnőttek módjára ismét a voksainkra éhes ígéretök karjai közé futottunk, hogy majd annál fájdalmasabban érezzük néhány hónap múlva ezt a szerelmes ölelést. Mindég kormánypártiak voltunk, mindég eladtuk magunkat az ígéretőknek és ennek dacára nincs olyan kormány az országnak, amely ne hagyott volna valami keserű emléket számunkra, egy nekünk dedikált kedves törvény formájában.

A tizenkettedik esztendő tizenkettedik órájában fel kell eszmélnünk és véget kell vessünk az eddigi vak politikánkknak. Nem adjuk el magunkat és nem engedjük, hogy

a pártfegyelem szájkosarát huzzák a szánkra, amidőn majd jogainkat akarjuk védeni. Teljes önállóságot akarunk, hogy megmondhassuk szavunkat és utját állhassuk a létünkre törő törvényeknek. Nem előlegeztünk sem voksokat, sem halát senkinek. Majd szavunk bizalmat a kormányknak, de csak akkor, amikor megérdemli és önállóak kell lennünk más pártokkal szemben is. Együtt megyünk szívesen egyaránt szenvedő kisebbségi testvéreinkkel, de csak mint egyenrangú fél, csak mint önálló kisebbségi párt. Segíteni és támogatni fogjuk őket jogos követeléseikben és számítani akarunk az ő segítségükre is, de nem az oltalomra, nem védnökségre, nem az eresze és nem az árnyékre, hanem a baráti jobbra, amit egymásnak nyújtunk egy szebb jövő, egy igazi kisebbségi sors kiküzdéséért.

És ugyanez a többi pártokkal szemben is. Együtt érzünk és testvérek vagyunk minden szenvedővel, minden jobbra és szebbre törekvővel, de nem kérünk vendégjogot egyiktől sem. A mi zsidóságunk, a mi sorsközösségünk láncolhat bennünket csak egy párthoz. Bennünket egy jaj és egy baj.

Értesítem mélyen tisztelt vevőimet, hogy

áraimat mélyen leszállítottam!

Kérem kirakataimat állandóan figyelemmel kíséreni!

Divatkalapok már 200 leierért

HOLLÓS uridivat-üzlet

M Á G L Y Á N

I.

Enriquez páter holmijai közt kutatgatótt. Szegényeinek száma növekedőben volt és nem volt már semmije, amit adjon nekik. Már mindenét szétosztotta közöttük. Maga is szegény volt már. De mégis maradt valamije, amihez sohasem nyult, mióta Istennek és szegényeinek élt: lovagi felszerelése. Miért tartogatta ezt? Titkos gyönyörűséget rejtegettek e holmik, mert eszébe juttatták daliás ifjuságát. A férfias mérközéseket, friss kacaju jóbarátait, hajnali vidám lovaglásokat. Vig ebszaholásokat vadászatok alkalmával, szép hölgyeket — és szívének legbensőbb kamrájában a soha el nem feledett, elérhetetlen és ifju szépsége tündöklésében megőrzött Colon Izabella képét.

Utóbbi időben sokat elmélkedett. Nem bűn-e vajjon, hogy e világi hívságokra emlékeztető holmikait itt őrzni disztelen, hűvös cellája mélyében? Hiszen ő Istennek szentelte életét és szegényeinek. És néhány álmatlan, imádságban töltött év után, megbékélt szívvel hozzáfogott a nehéz láda kiürítéséhez. Tíz éve már, hogy amaz emlékeztető vágatás után — mikor lovag társaival Colon Izabella életét megmentette — nem nyult soha e holmihoz. Jó kardját rozsdá, a szíjakat penész borította. Dohos levegő áradt a diszes, himzett lovagi kötösből, mely akkor még nyalka termetét fedte. És Enriquez Danon atya már megszilárdulva határozásában, nem sajnált megválni ez emléktárgytól. Nem gondolt másra, csak arra, mennyi pénzt fog kapni mind-ezekért a holmikért, amivel szegényei életét tovább tengetheti. Egyszerre két bőrtüsző akadt a kezébe. „Hisz ez nagyszerű!” kiáltott fel örömmel. „Tíz év távollában er-

ről egészen megfeledkeztem.* Tizenöt aranyat talált az egyikben. Ebből tehenet vehet Juanita Pereznek, aki egészen buskomor, mióta tehénkéje eldöglött. Sőt fölépítheti a féllábu szabócska házá, amely a tavaszszal leégett. „Lássuk csak ezt a másik erszényt is! Lám, ez nem is az enyém! De olyan ismerős! Kie is volt vajjon? Mindenféle tarka bórdarabakkal diszített kisebb tüsző volt. Hirtelen a homlokára ült. Hiszen ez barátja, a szegény Antonio Sorgo erszénye volt. Véletlenül maradt nála. Akkor mindjárt vissza akarta adni neki, de a sors úgy akarta, hogy sohase tudja visszajuttatni. Hiszen Sorgo, a költő, akkor életét áldozta Colon Izabelláért.

Kinyitotta az erszényét. Látszott, hogy a költő szegény anyagi viszonyok között élő ember volt. Néhány ezüst és rézpénz csörgött benne. Enriquez atya elgondolkozott. Vissza kell küldenie az erszényt Sorgo családjának, természetesen, Sorgo kis fia már jócskán megnőhetett azóta. Hadd kapja vissza apai örökségét. Drága emlék lesz a számára, hiszen elhalt anyja készítette azt. És Enriquez atya három aranyat kivéve a saját tüszőjéből, beletette a kis erszénybe az aprópénz közé. Hiszen, mint legutóbb hallotta, Sorgoék szűk anyagi viszonyok közt éltek még mindig. Hadd kapjon hát az apátlan-anyátlan árva is a szegények pénzéből.

Másnap a szolgának dolga volt benn Sevillában. Enriquez atya tehát a külvárosból, ahol lakott, beküldte vele a tüszőt.

Megbízatás végeztével a szolga a szegények negyede felé kocogott öszvéren. Egy ismerőséhez — Pasquale sekrestyéshez — fordult:

— Nem tudnád megmondani, hol lakik a Sorgo-család?

— Csak nem az öreg Sorgohoz, a zsidóhoz készülsz? — csodálkozott a sekrestyés.

— De igen — felelt a szolga. — Ajándékokat viszek. — És elővette a diszes kis bőrtüszőt, amelyet egykor a fiatal Sorgoné készített férjének. — Enriquez atya küldi nekik.

— Enriquez atya? — kérde a sekrestyés bámulva.

Aznap pedig éppen Purim ünnepét tartották a zsidók. Ez ünnep alkalmából a családok egymást ajándékokkal lepték meg, miként a keresztények karácsonykor. Sok fürge szolgáló finom gyümölcsökkel, süteményekkel teli tállal és más ajándékokkal sietett egyik házból a másikba.

Harmadnapjára a békés külváros csendjét poroszlók verték fel. Enriquez atyát keresték. Épen imádkozott az oltárnál. Onnan hurcolták el. „A szent inquisitio bűnösnek találta” suttozták a megrémült emberek.

Zsidózással vádolva állott bírái előtt. Azzal vádolták, hogy maranno létére (az öregapja még zsidó volt) — titkon a zsidó vallást követi. Álkeresztény — így hangzott a vád. „Igaz-e, hogy ezt a bőrtüszőt küldte Sorgo zsidónak? Benne három aranyat és némi aprópénzt?” Nem tagadta. „Miért küldte?” Mert az erszény elhunyt barátjájé, Antonio Sorgoé volt. „A pénzt azonban Enriquez atya tette bele, ugyebár? Ezt sem tagadta. Az aranyakat ő tette bele, a többi benne volt. „Miért tette?” Azért, mert tudta, hogy barátja árvája szegény. „Nem azért tette. Hanem azért, mert Enriquez Danon atya álkeresztény. Titkon a zsidók ünnepeit tartja. Ezért volt barátja Antonio Sorgo. Ezért tartotta meg a Purim ünnepét és zsidó szokás szerint ajándékokat küldött a zsidónak.”

(Folyt. köv.)

Aki más lisztára szavaz, mint a zsidó párt lisztájára, az chilul hasémet követ el.

köt egymáshoz, bennünket egymáshoz lán-col ezen ország minden tartományában lakó zsidó fülhöz eljutott jaj közös fájdalmat keltő sikoltása. Felemel bennünket poliikai orientáció és anyanyelvet eltörpítő magasságokba, a közös nyomor, a közös zsidó sors: Suceava, Bălăceana, Borsa, Oradea.

Az agyonnyomított zsidó „párnások”, az égő házak, az ártatlanul kiontott vér és megvert emberek panasza olvasztották egybe a tizenkettedik órában ezen ország különböző nézetű és nyelvű zsidóit, hogy tul a pártokon, osztályharcokon és világszemléleten egy emberként harcolja ki azt a zsidó sorsot, amelyet munkája, képzettsége és szorgalma révén megérdemel.

El tehát a gyávák, a félnékek, a szolgálkúek, a magukban nem bizók félnék meggondolásaival, el velük. Az egy sorsot szenvedő zsidóságnak nincs más pártja, nincs más védője, nincs más igaz szószólója, mint a Zsidó Párt. A mi igazunkért, a mi sorsunk megjavításáért csak azok küzdhetnek, akik ismerik bajainkat és fájdalmaikat, akik a maguk nevében beszélnek és beszélhetnek, mert nem adták el magukat senkinek. Érezze minden zsidó, ha oda áll az urna elé, hogy nemcsak a maga sorsa, hanem minden szerencsétlen zsidó testvére jövője a kezében van. Tudja meg minden zsidó, hogy a voksától függ az, vajjon jobb jövő derüljön-e itt minden testvérünkre, vagy hogy: még semmibbé legyünk. Csak a pártokon és világszemléleten felül emelkedő egységes Zsidó Párt harcolhatja ki jogainkat, csak az küzdhet eredményesen.

Zsidók! Ha pártját akarjátok fogni önmagatoknak, küzdő apátoknak és szenvedő testvéreiteknek, ha akartok szebb jövőt és könnyebb holnapot, akkor menjetek büszkén, öntudattal az urnák elé és juttassátok győzelemre a magatok pártját, a Zsidó Pártot! *Berkes Dávid.*

Kölcsönöket

jelzálog vagy kézzizálog fedezet mellett előnyös feltételeket nyújt és

Betéteket

kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală Soc. Anon.

ORADEA, Astoria (Emke) palota

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páraltan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás szervi elhízásos ér-
elmeszedéses szív- és vérkeringési zavaroknál. — Vesebaj, vészegénység, izomszűz, hólyag-
hurut és kimerülékes idegesség esetén.

Női betegség, a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépő idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kifűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal. Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. — Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgatóság Buziás, Bánát.

FIGYELEM!

Park Áruház ENGEL JÓZSEF
üzletét áthelyezte Bul. Reg. Ferdinand 2,

DERBY
cipőüzlet
mellé,

ahol diszműaru-, játék-, sport-, utazási cikkek, retikülök,
gyermekcocsik
mélyen leszállított árak mellett
lesznek árusítva.

HETI GLOSSZÁK

1391 — 1931.

1391-ben...

„1391 június 6-án korán reggel egyszerűre minden oldalról körülfogták a zsidó negyedet (Judeira), felgyújtották a házakat és megkezdték minden lelki furdalás nélkül a zsidók lemészárlását. A lángok és holttestek, a megkínzott asszonyok, haldokló gyermekek és nyöszörgő aggastyánok között állott a szent pap (Fernando Martinez), a szeretet vallásának szolgálója és bátorította, buzdította a tömeget az istenes cselekedet folytatására, míg az összes zsidók el nem pusztultak.

A tekintélyes sevillai községből, mely 6—7000 családból, tehát 20—30.000 lélekből állott, alig maradtak néhányan életben. 4000 elesett a gyilkosok csapásaitól, a legtöbbet keresztvíz alá vezette a haláltól való félelem. Az asszonyokat és gyermekeket a véreskezű gyilkosok eladták a mohamedánoknak. A huszonhárom zsinagógát részben lerombolták, részben katolikus templomokká változtatták.”

1931-ben...

„1931 május 12-én Sevillában a kora reggeli órákban százakra menő csoportok alakultak, melyek megostromolták a kolostorokat. Elsőnek a jezsuiták házáat gyújtották fel, utána a Triana munkásnegyedben másik két kolostor következett s végül a város központjában felgyújtották a XVIII. század egyik legszebb építészeti remekművét, a Szent József kápolnát, amelyet annak idején nemzeti műemléknek nyilvánítottak. A kápolna teljesen elpusztult és ugyancsak a lángok martaléka lett a Buen Seceso kolostor. A tömeg a szentképeket és kegyzereket a lángokba dobta. Délelőtt 10 órakor kihirdették az ostromállapotot. A szerzetesek és az apácák elhagyták a kolostorokat és a városban kerestek menedéket.”

Sapientia sat!

Az aradi marannusok.

Volt egyszer, hol nem volt az óperenciás tengeren is tul, volt egy város, melynek a neve Arad volt. Szép város, a Maros partján, hol jöttek egyszer az inkvizitorok, élükön Chorin főrabbiával és magyarrá keresztelték ennek a városnak zsidó lakosságát. Magyarrá és keresztényre részben. Vallás már teljesen magánügy volt, a zsidó tételes törvényekből nem tartottak már ugyszólván semmit. Így ment ez évtizedeken át és a régi Magyarországon, ha orthodox körökben valami nagyon vallástalant, valami nagyon zsidótlant akartak mondani, akkor azt mondták: „So wie Arad...”

Volt ugyan földalatti kazamatákban elrejtözve egy-két orth. zsidó család, de

azok csak titokban merték tartani a vallást, mert féltek, hogy az ártani fog aradi zsidók „jóhírének.” De teltek, múltak az évek, változtak a felfogások és azután szép orth. hitközség is alakult és megváltozott a világ arculata Arad körül és csoda történt épen napjainkban. A híres aradi zsidóság vezetői, a régi marannusok utódai — ismét zsidókká váltak. „Felekezettük”-ből, melynek egyellen törvényét sem tartották, ismét zsidókká váltak. Egyszerűen zsidókká. Nem izraeliták és nem eddig csak suttogva, hal-kan és szégyenlősen kiejtett szó lett — a zsidó, hanem kiállított a legnagyobb marannus család tehetséges fiatal képviselője *iltó Adler Tibor* és a magyar nemes-ség ötágu koronáját felcserélte az ősrégi zsidó korona, vagy glória tizenegyágu hercegi koronájával. Okos és bölcs tett volt ez Adlertől. Bölcs és merész. Hogy elhagyta az ötágot és 11 águt tett nemesi nevének elébe. De jó cserét is csinált. Mert egy egész országgrész zsidósága tapsol neki. Csak Schütz bácsi nem, a marannusok elnöke. Meg néhány spektátumokat szerető Spektátor. Nekik fáj, hogy a zsidóságot szégyenlő, más fajhoz tolakodó, oda érdekből, de azért drei schritt von Leib tartott „izraeliták” végre felébredtek. Ráeszméltek arra, hogy ők tulajdonképpen szégyenlős, gerinctelen neolog marannusok. És bátran kiállott az első csapat és mellére csapott. Zsidó vagyok. Bevallom, az vagyok és leszek. Le az álgunyákkal és álteoriákkal. Boldogok vágyunk, hogy a spanyol és portugál marannusok után, az aradi zsidó marannusok is felszabadultak. Higgyék el nekünk az aradi marannus testvérek, nincs szebb és felemelőbb, nincs férfiasabb és sneidigabb — mint nyiltan vállalni egy kétezer éves édes-keserves örökséget: a zsidóságot.

Iréneke mártir lett a vitéz-uccai állami elemiben.

Nem igaz az, hogy nincsenek csodák és nem igaz az, hogy ma nincsenek a zsidóságnak mártirjai. A nagyváradi vitéz-uccai állami iskola első osztályába jár Elefánt Irénke nevű hétéves kislány. Sevousz első napján is elment az iskolába. De az anyja azt mondotta, arra tanította, hogy ünnepkor nem szabad irni. És Irénke nem irt. Mikor a tanítónéni felszólította, hogy irjon a táblán — megtagadta az engedelmességet. És erre a tanítónéni, akiben Cuza és Codreanu tanai megtették kellő hatásukat, megfogta a kislányt és kékre-zöldre verte. Láttam a kislányt. Alsó teste csupa sulyos ütésektől származó sebb.

És Irénke, az a kis hétéves Elefánt Irénke a sulyos verés után, mikor a női huligán megkérdezte, hogy most már ugye irnál, azt válaszolta: — *Nem!*

— Drága kislány, a zsidóságnak öntudatlan kis mártirja, vajjon tudod-e, hogy ezzel a daccal, ezzel a „nem“-mel milyen kiddus hasémet követtél el?

Iréneke mártir, de vajjon micsoda ez az emberbörbe bujtott szadista huligán, akinek van szive egy gyereket, egy kékszemeü csöppséget véresre verni, mert nem akar irni ünnepén, mert megakarja tartani szent ünnepét? Az ilyen tanítónő csak szégyenére válik a tanítónői és tanítói karnak. Az iskola igazgatóját, Furu Miklóst, mi váradi zsidók, mint európai gondolkozásu kultúrebert ismerjük. Szolgálattasson elégtételt a zsidóságnak és a szegény meg-szenvedett gyerekeknek. Helyezzék el onnan azt a tanítónőt, kinek nevét egyelőre nem irjuk ki lapunkba. (Lapzárta után értesülünk, hogy a megbántott gyermeknek az iskola humánus igazgatója elégtételt szolgáltatott és a brutális tanítónőt állásától felfüggesztette). Mert ha nem kapunk elégtételt, akkor az ország miniszterelnökéhez fordulunk, ki mint pedagógus, bizonyára megfogja érteni, hogy így nem lehet szeretetet és megértést — a zsidó gyerekekbe belevetni. Mert verni sehogysem szabad az iskolákban. Szeretettel sem — még kevésbé az antiszemita gyűlöletet. (L.)

HIRES

„Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Sziván 13, május 29.
Szombat, Sziván 14, május 30.

Heti szidra: נשא

Heti háftóra: ידו איש אהרן

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.05
gyertyagyújtás 7.10
Istenisztelet kezdete 7.15
Szombat befejezése 8.15

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk“-nek! A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!**

— **A Mizrahi Világkonferenciája Danzigban.** Junius 21-én lesz a Mizrahi Világkonferenciája Danzigban. A konferencia igen izgalmasnak ígérkezik, miután különösen a németországi, hollandi, csehszlovákiai Mizrahi szervezetek több fontos kérdésben szembekerülnek a Mizrahi jeruzsálemi központjával. Amennyiben ezen a konferencián a megegyezés nem sikerül, nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a Mizrahi kebelében szakadás fog beállni. A május 3-án megtartott németországi Mizrahi konferenciája a világkonferencia elé ultimátumszerű követeléseket formulázott meg. Hangsúlyozza, hogy a Mizrahi tevékenységének a sulypontja a vallási és szellemi irányzatban van és a politikai kérdéseket másodrangban tartja. Pénzügyi kérdésekben a konszolidációt követelik és állást foglalnak minden terjesztési politika ellen, amíg a mai helyzet nincs biztosítva.

— **A Siralomfal bizottság kedvező döntése.** Amint a Zsidó Távirati Ügynökség jelenti a Siralomfal bizottság a zsidóságra vonatkozólag igen fontos és kedvező döntést hozott, amennyiben kimondta, hogy a fal csak a zsidóság számára képez szent helyet. Ezzel magáévá tette a bizottság a zsidóság azon rég vallott álláspontját, hogy a fal csak számára képez szentséget, de a mohamedánoknak nem. A jelentés többi része is a zsidó ügynek kedvező hangulatban lett megfogalmazva. Bár kétségtelen az is, hogy a vallásos zsidóságnak ama praktikus előterjesztése, mely a Siralomfalnak liturgikus szabadságát biztosítaná, nem talált kellő megértésre a bizottsági jelentésben. Körülbelül bizonyos, hogy a Tóráknak és más kegyeseknek használatát a bizottsági jelentés engedélyezni ajánlja.

— **Egy galíciai zsidó nagyszerű felidézése.** Egy varsói zsidó újság szerkesztőségében megjelent egy Galiciából származó zsidó, ott felmutatta a varsói szabadalmi hivatal igazolását, mely szerint ott szabadalmaztatta patentjét. Találmánya egy folyadék, melynek vegyi összetételét természetesen titokban tartja és az a nagyszerű tulajdonsága van, hogyha egy szövetanyagot beletesznek, akkor olyan lesz mint a páncél. Semmiféle golyó vagy szúrószerző nem megy keresztül s amellet egészen puha és elasztikus. A találmánynak nagy jelentősége van hadászati szempontból.

A választáson minden zsidó szavazó számoljon a lelkiismeretével.

Németországban tanult legujabb módszer szerint

fest, tisztít VÉGH
Bémer-tér 2. Liliom-utca 5. TELEFON 2-17.

— **Samoilovits professzor rész vesz a Zeppelin északi turáján.** London május 19 Amint a „Daily Express“ jelenti, prof. Samoilovits kijelentette, (ő volt az aki megmentette Noblet és társait a szovjet által kiküldött „Krasszin“ nevű hajón) hogy Eckener kapitány északi útján szintén részt fog venni az expedícióban. A Zeppelin útja, mint a lapok közölték a megfigyelésen kívül az is, hogy a Wilkins féle tengeralattjáróval, mely a jég alatt akarja megközelíteni a sarkot, a kontaktust felvegye az expedíció tartama alatt. A Zeppelin 42 személy vesz majd részt, németek, angolok, amerikaiak és oroszok. Ha a találkozás sikerül, akkor a Zeppelin ki is akar kötni majd a Nautiluson. Samoilovits ott annak idején, mikor az olaszokat megmentette megkérdezték származására vonatkozólag, mire ő kijelentette, hogy mindenkor nyíltan és büszkén vallotta magát zsidónak. Az 1905 évi odesszai pogromok idején tagja volt annak a zsidó védelmi csapatnak amelynek 38 tagja közül csupán 7-nek sikerült az életüket megmenteni a orosz cári katonák pogrom vandallizmusától. 1909-ben a cári kormány felkérte, hogy vegyen részt egy megszervezendő orosz északsarkai expedícióban, mire táviratilag jelentette, hogy nem teheti, mivel az utasításokat nem veheti át Szent Péterváron, mert zsidó létére nincs joga a fővárosba utazni. Kivételes engedéllyel oda utazott és az első ülésen kijelentette, hogy zsidó és ha jelenléte nem kívánatos akkor visszavonul. Az egész bizottság egyhangúlag felkérte, hogy vegyen részt a munkában, mert munkásságát nem nélkülözhetik. Samoilovitsot, mint a sarki kutatások egyik legjobb ismerőjét és tudását ismerik el a tudományos világban.

MINDENKI FÜRÖDHET! Mert 1 méter 120 széles eponge és száda köppenanyag 36—48 leig az ABC Áruházban, Teleki-u. 4.

— **Egy zsidó család gyilkosát kivégezték.** Varsó, május 18.) A legfelsőbb katonai bíróság jóváhagyta a bresztltowsky katonai törvényszék halálos ítéletét, melyet Eugeniusz Markiewitz katonaszökevényre kimondtak, ki nemrégiben Sajemno nevű kis községben megölte és kirabolta Jichak Milla 60 éves kereskedőt, Beile nevű feleségét, Zlate nevű lányukat és kis unokájukat. Összesen 30 zloty tudott elrabolni. A halálos ítéletet végre is hajtották.

— **A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt másodszori olvasásban elfogadták az alsóházban.** London, május 18. (ITA). Az alsóházban az ugynevezett Shops-Bill t másodszori olvasásban is elfogadták s ezzel megerősítették az 1677 óta érvényben levő törvényt, mely az üzletek vasárnapi szigorú munkaszünetéről szól. E. F. Wise, ki a munkáspárt nevében beterjesztette a javaslatot, bejelentette, hogy a londoni East End-en levő zsidó kereskedők, kik bebizonyítják, hogy szombatot tartanak, jogosítottak a hatóság megfelelő engedélyével, vasárnap nyitva tartani. Ugyanez a törvény vonatkozik arra az 52 ucai vásári helyre, mely helyeken zsidók is árusítanak.

— **Zsidót neveztek ki a prágai német egyetem dékánjává.** (Prága, JTA május 15.) A prágai német egyetem orvosi fakultásának tanárát, dr. E. Starkenstein most neveztek ki az 1931/32 évre az egyetem dékánjává. Prof. dr. Starkenstein zsidó és igen megbecsült személyisége a prágai Bnei-Brith nagypáholyának.

Zsidó parlamenti képviselők nélkül, a zsidóság a hatalom önkényének van kiszolgáltatva.

— **Az Országos Zsidó Párt propaganda gyűlései Biharmegyében.** Vasárnap május 24-én a nagyváradi központi vezetőség megbízásából autón keresték fel a környéket az Országos Zsidó Párt jelöltjei és megbízottai Szalárd, Margitta és Székelyhid községeket. Biharmegyei lista: Dr. Markovits Ignácz, Leitner Zoltán a jelöltek közül és Leitman Dezső, Goldstein Mór mint a központi bizottság legagilisabb vezetőségi tagjai mentek ki a vidék beszerzésére. Margittán 300 főnyi közönség előtt tartották meg a gyűlést, melyen Mann Adolf, a margittai hitközség elnöke és a bihari lista egyik jelöltje elnökölt. Utána Leitman Dezső, majd Leitner Zoltán tartottak nagyszerű szónoklatot. Dr. Markovits Ignácz hosszabb beszédben vázolta a párt célkitűzéseit. Goldstein Mór és dr. Friedman Mór zárószavai után a gyűlés véget ért. Székelyhídon szintén lelkesen fogadták a kiküldötteket és amint a hangulatból következtetni lehet, a zsidó párt jelöltjei Biharmegyében a zsidó szavazatok nagyrésztét megszerezik a párt részére.

PRIMA FRANCIA MOSÓVOIL 37 leiért az ABC-nél, Teleky ucca 4.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta „**Ferenc József**“ keserűviz, naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a „**Ferenc József**“ viz alhasi megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig enyhén hat. A „**Ferenc József**“ keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Legjobb

szabásu princess- és kombiné fűzők, csípőszorítók, melltartók.

Saját készítményű gyógyhaskótók és sérvkötő különlegességek.

Gummi bokavédők és harisnyák legnagyobb raktára

KEPES ELEK

orvosi kötszerész

ORADEA—NAGYVÁRAD, Sas-passage.

ארטה' כשר

Restaurant

Oradea, Zöldfa-ucca 10

GROSZ

Timișoara, Lloyd-sor 8

Utazóknak 10% engedmény.

Harisnyák, keztyűk,

Selyem

nadrágok

bébecikkek, rövidárúk, nagy választékban és olcsón

SZENSZKI-nél

SAS-PASSAGE

Minden elvesztett szavazat a zsidóság erejét gyengíti.

Látogassa meg az ujonnan megnyílt „**MIDI**“ illatszertárt, Bul. Reg. Ferdinand 6. Jó minőség, szolid árak

A Zsidó Párt listája békét jelent minden román párttal és minden kisebbséggel!

— A palesztinai bevándorlás ismét megakadt. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint a Jewish Agency Executive azirányu kérését, mely szerint 1430 certifikátot adjon a kormány, olyképen honorálta a palesztinai kormány, hogy csak 500-at engedélyezett. De ezt is csak olyanoknak adnak, kiknek hozzátartozói élnek az országban és azoknak, kik turista vizummal jöttek az országba és ott munkát találván, állandó letelepedésről számítanak. Ezzel az intézkedéssel elérték azt, hogy chalucok részére nem marad certifikát. A bevándorlási departement elrendelte még ezenkívül, hogy új certifikátot csak olyanok kaphatnak, kik a palesztinai kormánynál kérték, de nem azok, kik a Jewish Agency-nél kérték azt. Az intézkedések ellen a Jewish Agency a legélesebben tiltakozott és kijelentette, hogy a már egyszer megszavazott certifikátok bevonását helyteleníti és illetékes helyen kellő eréllyel fog tiltakozni ellene. — Fenti hírek épen akkor nyugtalanítják és keserítik el a világ zsidóságát, mikor úgy hírlik, hogy az angol kormány tovább folytatja tárgyalásait a cionista executéval. A Mac-Donald levél is egy élénk és szisztematikus bevándorlást helyezett kilátásba, úgy látszik azonban, hogy az angoloknál más az írás és más a gyakorlat. A világ elkeseredett zsidóságát ez az intézkedés ugyszólván végleg kiábrándítja az angol munkáskormány Palesztina politikájából.

— Erősödik a zsidóellenes hangulat Németországban. A berlini Sport palotában a nemzeti szociálisták legutóbbi gyűlésén egy levelezőlapot árusítottak, melyen egy „icig-induló” volt. Az induló következőképen kezdődik:

„Zsidó vagyok, görbe az én orrom,
A fekete-arany-piros leng az orrom...” stb.

A „Preissische Zeitung”-ba Hitler ur a következőket írja: „A feketehaju zsidó kölyök órákon át sunyin settenkedik lányok után, hogy azokat megalázza. Megrontják a szegény árva lányokat. A zsidók voltak azok, kik a négereket a Rajnához hozták, azzal a hátsó gondolattal, hogy a fehér fajtát tönkretégyék. Az a céljuk, hogy uralomra jussanak” és így folytatja a további zöldségeit és lehetetlen hazugságait. Majd a cionizmusról ezt írja; „Míg a cionizmus a másik világot (?) fehérré akarja változtatni, a völkisch népi öntudat ezalatt megelégedhet a zsidó állam megalakulásával és a zsidók a „goyimok”-at félrevezetik. Nem is gondonak arra, hogy zsidó államot alapítsanak Palesztinában, nem akarnak ott lakni, csak egy központot akarnak szervezni, ahonnan világgazságaikat üzhetik tovább...” — Kár egy sort is pocskolnai tovább ezekre a zöldségekre. A dicső német nép ezzel a programmal küldött 107 képviselőt a parlamentbe. Szegény nép, melynek Hitler a vezére...

A legszebb

zománCFényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4 Szent János ucca

Kolozsvári Mentők 12. osztályu Kézpénzsorsjátéka

Oradeai és biharmegyei főbizományos:

Union Bank R. T.

Központi Sorsjegyllroda
CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

ahonnan 11 lei, illetve fél sorsjegynél 6 lei ellenében postal rendelések postán eszközölhetnek.

Első osztály huzása 1931 **Julius 5-én**, kolozsvári városházán.

Nyeremények kifizetését az ALBINA BANK garantálja.

Főnyeremény 1,000.000 lei.

10-3

Össznyeremények végösszege **4,000.000 lei.**

Minden sorsjegy 12 osztályon keresztül játszik.

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Harisnyát, kötöttáruat olcsó gyári árakban „Hófehérke” Harisnyaházban

keztől, női és férfi fehérnemű, baba-kelengyét, ridikült, csipke, szalag és mindenféle rövidárukat

vásárolhat LEITNERNÉL.

ORADEA, SAS-PALOTA PIATA UNIRII.

Cégünk a „BIZALOM” kötelékébe tartozik

— A lengyel hadseregben szolgáló zsidók száma. (Varsó, május 18.) A Biszkból Varsóba áthelyezett dr Frenkel tábori lelkész-örnagy, hivatalba lépésekor a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy tudomása szerint jelenleg a lengyel hadseregben 11.000 zsidó katona szolgál, közöttük 37 aktív katonatiszt. A tábori rabbik száma 4, de ezek száma rövidesen tizenegyre fog emelkedni.

MINDENKINEK SAJÁT ÉRDEKE személyesen meggyőződni az A. B. C. Áruház olcsó áraitól. Teleky-ucca 4.

— A naptárreform blanconapja ellen. Az „Állandó-szombat védelmére alakult liga”, melynek központja Newyorkban van, memorandumot juttatott el a népszövetséghez, melyben részletesen kifejti azokat az okokat, melyek lehetetlenné teszik, hogy a naptárreform a zsidóság körében tetszésre találjon. Tiltakozik a blanconap bevezetése ellen, mert ezzel a tradicionális eddigi hét-beosztást lehetetlenné teszik. Kifejti még a memorandum, hogy a reform maradéktalanul elérheti célját, a blanconap beiktatása nélkül is. A régi, bibliai beosztást megcsufoló intézkedés sorompóba kell állítsa az összes zsidókat, de mindazon felekezeteket is, melyek az Ó-testamentumból származtatják magukat. Mellékletként egy röpiratot is küldöttek, melyben részletesen megáfoltják azt a Marvin és Cotsworth által kiadott röpiratnak állításait, mely „Mózes a legnagyobb naptárreform” címen jelent meg és amely könyv hemzseg a bibliából vett téves és rosszindulatu idézetektől.

Marosvásárhelyen

az elit közönség találkozó helye

Farkas ארטה' כשר
ÉTTERME

Transsylvania és Központi szállodák szomszédságában.

— Nagy tűz Poljanában. (Cseh-szlovákia). Az elmúlt héten nagy tűz dult Poljanában, melynél hat zsidó ház leégett. A hat zsidó család háza nem volt egyáltalán biztosítva, úgy, hogy a szerencsétlen családok a legnagyobb inség előtt állanak. Közöttük a poljanai rabbi is, ki a tűzvész folytán minden vagyonát elveszítette.

Kinek fáj a zsidó nyomorúság? Csak a zsidópárti képviselőnek!

— A Poale Cedek Iparosok Egyesülete értesíti t. Tagjait, hogy a f. évi május hó 31-ére hirdete' közgyűlést a választások miatt június hó 7-ére halasztotta, amikor az — tekintet nélkül a megjelentek létszámára — visszavonhatatlanul megtartatik. Az Elnökség.

— A francia hadviseltek tiltakozása az antiszemita kilengések ellen. Amint már a „Népünk” több ízben közölte, a francia főváros uccáin is voltak az utóbbi időben antiszemita kilengések. A vezetők katolikus monarchista reakciók, kik az „Action Française” tagjai. Míg más országban gazdasági motívumokkal ékeskednek az antiszemiták, addig a francia antiszemiták, a „király rikkancsai” ahogy magukat nevezik, egész egyszerűen az idegengyűlölet címén akarják a zsidókat üldözni. A legutóbbi események folytán a francia zsidóság tiltakozott a francia belügyminiszternél, a zsidók elleni támadás miatt. A zsidó frontkatonák is beadtak egy memorandumot, mely szerint éppen a galiciai és ukrainai származású zsidók voltak a legelsők, kik 1914-ben életüket és vérüket áldozták a vendégszerető Franciaországnak. Ezeket a bizonyítékokat bárki-nek rendelkezésére bocsájtják, valamint azt is bizonyítják, hogy a francia zsidóság minden tekintetben kivette részét a világháborúból. Alulírott frontarcosok a lehető legerélyesebben kérjük, — így végződik a memorandum — hogy vessen véget a kormányzat a kilengéseknek. Amint a Strassburgban megjelenő „La Tribune Juif” című lap közli, a francia zsidóság rövidesen az összes Franciaországban lakó zsidókat egy szervezetbe fogja tömöríteni, mely a „Fédération des Sociétés Juives de France” nevet fogja viselni. Fenti hiras élénk bizonyítéka annak, hogy mitsem ér az aszimiláció és ha voksfógasra és gesztenyekikaparásra fel is használják a zsidókat, végeredményben a franciák éppen úgy nem szeretnek bennünket, mint a románok — last but not least — a magyarok.

ארטה' כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.

Utazóknak
10%
engedmény.

25-12

GRADO

Adriai tengeri fürdő

Pensio Grünglas és Paradis

gyermekotthon

Villa Maricchio

Orth. ארטה' elsőrendű magyar és bécsi konyha, központi fekvés, teljes komfort. **Gyermekotthont** illetőleg jelentkezések május hó 20-ig. Kiváló alkalom orvosi és pedagógiai felügyelet mellett zsidó gyermeknyaraltatásra

referenciák a „Hamburger Verein”-nál

Kérjen okvetlen prospektust!

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó

leszállított árakban

Havas & Grünfeld

posztóruházában

Sir. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket kézpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

— **A spanyol Marokkóban lakó zsidók egyenjogúsítása.** Madridból jelentik: A spanyol pénzügyminiszter táviratot intézett a spanyol-marokkói zsidóság vezetőihez, melyben közli, hogy a köztársasági kabinet elhatározta, hogy dekrétumot bocsájt ki, melyben lényeges könnyítéseket fog eszközölni az irányban, hogy a spanyol Marokkóban lakó sefardok könnyebben juthassanak hozzá a spanyol állampolgársághoz.

MEZEI HELEN (Oradea) és ZIMMERMANN VIKTOR (Antwerpen) házasságot kötöttek.

— **Sajátságos temetés Vilnán.** Zsidóknál szokatlan temetés volt az elmúlt vasárnap Vilnában. Négy felnőttnak és hét gyermeknek holttesteme feküdt a kocsikon. A rabbinátus tiltakozása dacára a 11 holttestemet, a városi kórházak, hol azok elhunytak, az egyetem bonctézetének adták át, mivel egynek sem jelentkezett hozzátartozója. Csaknem egy évig tartott, míg sikerült a vilnai Chevra Kadisának a holttesteket kiigényelni és most a még megmaradt földi maradványokat az anyaföldnek átadni. Óriási tömeg vett részt a temetésen és rabbi Moise Josseliovit, mint az ottani Chevra rabbija, a nagytemplom előtt megrendítő gyászbeszédet tartott. Felvetette azt a szomorú kérdést, hogy miért kell a szegényeknek még haláluk után is többet szenvedni, mint a jómóduaknak? Akiknek nem akadt hozzátartozója, vagy nem tudták kifizetni az ápolási díjakat, azokat bonctézetbe viszik, hol az orvosnövendékek hónapokig végzik rajtuk tanulmányaikat. Szomorú hangon ecsetelte azt a zsidótlan és a vallási törvényekkel ellentétes intézkedést, melyen a Chevra, tekintettel súlyos anyagi helyzetére, nem tud segíteni, mert nincs sajnos arra pénze, hogy kiváltsa a zsidó szegények holttestét. A menet általános feltűnést keltett Vilnában és a zsidóság körében nagy megdöbbenést váltott ki.

PANAMA és RUHAVÁSZNAK 48 lei az ABC-nél Teleky-ucca 4.

— **Köszönetnyilvánítás.** José Alberti ur Catania 250 lirát, azaz 2200 leit adományozott Hönigsberg József sirkönyvének alkalmából az oradeai orth. izr. fiúvároshoz, melyért őszinte köszönetet mond az Elnökség.

— **A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása.** Irta a hírneves tudósspecialista: dr Müller Vilmos tanácsos, szan. ig. főorvos. A tartalomjegyzékből: A tüdőbaj megelőzése. A táplálkozás szerepe az egészséges és beteg ember életében. A tuberkulotikus ember táplálkozási viszonyai. A húzókuráról általában. Tüdőbaj csecsemők-nél, gyermekeknél és felnőtteknél. A tuberkulotikus étrendje. Láz és láztalan tüdőbaj. Diéta idült bélhurtnál. Diéta vérzésre hajlamos és vérző betegeknél. Néhány különösebb húzókúra tuberkulotikusok-nál. Fizikai gyógymódok. A diétás ételek elkészítése. stb. Mindenki olvassa el a munkát, aki egészséges akar lenni. A 125 oldal ára 90 lei. — Kapható: Kiadóhivatalunkban.

Zsidó egzisztenciák! Ha bajban vagytok, kihez fogtok szaladni?? Ki fog rajtatok segíteni, ha nincsen zsidó képviselők??

Berkovits-né ארמדה כשר
vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!
Olcsó árak!
Utazóknak 10% engedmény.

16-5

Orth. כשר felvágottak szenzációs olcsó árai:

Naponként kétszer friss áru	1/4 kgr. kolbász I-a	12 lei	Csak leg-finomabb minőségek
	1/4 kgr. vegyes felvágott	18 lei	
	1 kgr. elsőrendű nyári szalámi	68 leitől	
	1 kgr téli liba és sonka szalámi	96 lei	

ALIMENT orth. כשר Szalámigyár, Kossuth ucca 14.

— **Az angol alsóházban interpelláltak a kormány és a Jewish Agency közötti tárgyalások ügyében.** London, május 26. (ITA). Colonel Howard Bury képviselő az angol alsóházban a gyarmatiügyi miniszterhez kérdést intézett, vajjon módjában van-e felvilágosításokat adni a gyarmatiügyi hivatal és a Palesztina zsidó szervezetei között folyó tárgyalásokról és arról, hogy kik a két fél képviselői ezeken a tárgyalásokon. — Dr Drummond Shiels államtitkár azt válaszolta, hogy tényleg folytak tárgyalások, de nem tartja célszerűnek az ügy mai állása mellett ezekről egyelőre részleteket közölni. Bury erre azt kérdezte: Tud-e az államtitkár ur legalább abban az irányban megnyugtani, hogy a Fehérkönyv megállapításai nem fognak további megcsonkítást szenvedni? Dr. Shiels válasza: Nem hiszem, hogy Bury képviselő ur komolyan remél választ erre a kérdésre.

A Zsidó Párt listájának méltósága, a zsidó népi erőnek dokumentuma.

— **Dr Fischer József diadalutja Máramaros megyében.** Amint az előre is várható volt, a Máramarosszigeten megnyilatkozó terror és a zsidó bérencek aknamunkája hatástalanul pattant vissza a máramarosi zsidóság egységes falanxján. Fischer József dr az elmúlt hét szerdáján kezdte meg a megyében a propaganda útját és egy hét óta a máramarosi zsidóság állandó örömművét ült. A megye zsidó lakta falvai sorra adják tanujelét annak, hogy magukéva tették a Zsidó Párt célkitűzéseit és minden erejükkel támogatják a Zsidó Párt listáját. A megyében egyetlen zsidó sem akad, aki más listára adná szavazatát, valamennyien eggyek az önálló zsidó lista szeretetében, amelynek szimboluma Fischer József dr Máramaros nagymultu zsidó képviselője. Egy hét óta Fischer József dr ellátogatott a megye legtávolabbi zugába is. Nemszak a zsidó választók összessége, de a román parasztok százai is rajongó szeretettel és bizakodó reménységgel fogadták Máramaros volt zsidó képviselőjét, akinek a megye szegény lakossága nemzeti és különbség nélkül olyan sokat köszönhet. A román választók nagy része azzal akarta meghálálni Fischer József dr szolgálatait, hogy a zsidó listára szavaz. Fischer József dr minden faluban azzal válaszolt erre a spontán ragaszkodásra, hogy a Zsidó Párt nem akar román szavazatokat, ajánlotta a parasztoknak, hogy szavazzanak a kormányra, de biztosította őket arról, hogy ő román szavazatok nélkül is képviselni fogja a megye minden rétegének az érdekeit.

PRIMA ANGOL INGOXFORDOK 39 leiert az ABC Áruházban, Teleky-u. 4.

— **Ha Cohn bajnok lesz.** Kedves kis históriát olvasunk a berlini „Die Welt am Montag“-ban: A német erdei futóbajnokságban egy Cohn nevezetű zsidó győzött. A fajvédő sajtó rendkívül kényelmetlenül érezte magát. A fontos sporteseményt nem lehet elhalgatni, de azt sem lehet meg-

Ha vevőkört akar,

hirdessen a „NÉPÜNK“-ben!

irni, hogy egy alacsonyrendű, minden sportra alkalmatlan zsidó, még hozzá Cohn nevezetű lett a bajnok. A fajvédő lap azonban segített magán és így írta meg az esetet: „A tíz kilométeres uton Holm vette át a vezetést Schönfelder előtt. Schönfelder az eddigi bajnok az ut háromnegyed részén feladta a küzdelmet, Petry oldalazás miatt visszaesett, mire Kolm a tempót mégjobban fokozva 250 méteres előnnyel szédületes végspurttal, mint első érkezett a célba. Az eredmények — írja, tovább a lap — : 1. Kolm Teutonia (Berlin). „Most már csak azt szeretnénk tudni — mondja a Welt am Montag —, hogy tulajdonképpen hogy is hívják az új bajnokot. Holm-nak vagy Kolm-nak? A fődolog mindenesetre az, hogy „Kohntalanítva“ van.

— **Meggyilkoltak és kiraboltak egy beszarábiai zsidó kereskedőt.** Kisenevből jelentik: Lipskani mellett, Berlini községben borzalmas rablógyilkosság történt. Aron Ascherboin kereskedőt tegnap este rablók támadták meg és úgy ölt, mint 16 éves leányát megölték. fiát pedig súlyosan megsebesítették. Egyedül felesége menekült meg, aki fellármázta a falut, közben azonban sikerült a gyilkosoknak elmenekülniük.

1 kgr. állandóan frissen sült

Pászka 20 lei

ROSENFELD BODEGÁBAN, Kert ucca 1. sz.
Viszonteladónak árkedvezmény.

Mielőtt nyomtatványszükségletét megrendelné, kérjen ajánlatot vállalatunktól is. — Készítünk: mindenféle hivatalos és kereskedelmi nyomtatványokat, hirdetőket, folyóiratokat, stb. a legszebb kivitelben és a mai viszonyoknak megfelelő árban. Tipografia GUTENBERG nyomdai műintézet Oradea, Pasagiul Vulturul Negru — Sas-passage

GROSZ DÁVID

szalimakalappár

Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-41

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Sirada Episcopul Ciocogariu No.17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölteik.

Értesítés!

כשר ארמדה éttermeinket Timișoara, Józsefváros Kossuth Lajos ucca 4. sz. 1. emelet, 5. ajtó alatt megnyitottuk. Izletes házi kosztot adunk ugyabonnenseknek, mint házon kívül is. — Mérsékelt árak! Utazóknak 10 százalék kedvezmény. Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

Remek ujdonságokat hallatlan olcsó árban készít az

ELITE fűzőszalon

Str. Vlahuța (Szf. János u.) 23.

vagy: Str. Coșbuc (Szalárdi ucca) 18.

(átjáró ház)

5-4

Csecsemőknek a legjobbat: HÖFER hintőport, krémet, szappant

Rövid hírek

A németországi Kitzingenben 1929-ben már súlyosan megrongálták a zsidó temetőt, s most néhány nappal ezelőtt újból feldöntöttek néhány sírkövet. A feltések, mint régebben, most sem találhatók meg az indolens hatóságok jóvoltából.

Blauenben és Zwickauban a nemzeti szocaafisták indítványt tettek a vágatási tilalom behozatala tárgyában, melyet a városi tanácsok elutasítottak.

A napokban megalakult Hágában a kisebbségi jogokat tanulmányozó egyesület, s ebbe számos kiváló zsidó egyéniséget is beválasztottak. Többek közt Mintz rigai professzort, dr. Robinsont Kownoból, prof. Feinberget Genfből.

A Soncino-sajtó jelentése szerint most készül Londonban a Zohar első angol fordítása, melyet Harry Sperling és Maurice Simon végez.

Rigából jelentik, hogy ott a napokban volt a „Lettországi felszabadító szabadságharc zsidó résztvevői”-nek zászlószentelése, melyen a lett köztársasági elnök is résztvett és beszédet tartott, melyben dicsérte a lettországi zsidóság hazafiságát.

Druje nevű faluban (Dünaburg mellett) a vizár, melyről lapunk is megemlékezett az ottani többszáz éves zsinagógát teljesen elöntötte és felbecsülhetetlen értékű zsidó irások pusztultak el az árban.

Muza Kazim pasa, amint Jeruzsálemből jelentik visszavonult az arab executívában folytatott munkásságától, azzal indokolván a visszavonulást hogy egészségi állapota nem engedje meg az intenzív munkát. Az igazság viszont az, hogy a pasa, az arab executívában duló ellentétek miatt vonult vissza.

Lawné asszony leánykori néven Lubjansky, Weizman prof. közeli rokona, egy Tiberias-Migdal közötti autoturán szerencsétlenül járt és meghalt. Két másik utas is súlyos sérüléseket szenvedett.

New-York városának hercegprimása ígéretet tett, hogy személyes közreműködéssel fogja támogatni a Joint azon munkáját, mely hivatott lesz arra, hogy a keleteurópai zsidóság rendkívül súlyos helyzetén segítsen.

Henry Morgenthau, most ünnepelte 75-ik születésnapját, melyen Hoover elnök is résztvett. Morgenthau egykor az Egyesült Államok törökországi nagykövete volt, ahol sikeresen képviselte a csillagos lobogó érdekeit.

A napokban nagy ünnepségek között megnyílt párisi gyarmatügyi kiállításon Palesztina önálló pavillon veszt részt. Május végén nyílik meg a pavillon. A megnyitáson az ünnepi beszédet Painlavé volt francia miniszterelnök fogja tartani.

Május 14-én egy Moszkvában tartott tárgyaláson három antiszemita munkást, kik a zsidó munkásokat állandóan súlyosan bántalmazták, 5-től 8 évig terjedő kényszermunkára ítélték.

A fehéroroszországi zsidó kolóniákra felsőbb paracsra a kötelező sertéshizlalást írták elő. Eme rendelkezésnek a kolonisták ellentálltak. A zsidó kollektivitás vezetői lemondtak állásukról és több munkás bejelentette kilépését az üzemekből.

Essenben a rajnavidéki zsidó iskolák tanítói kara kongresszust tartott, melyen határozati javaslatot fogadtak el, mely szerint a felekezeti iskoláknak összes előjogaiban részesülni akarnak és tiltakoznak a beállítás ellen, mintha ők, nem volnának éppen oly jó őrzői a német érdekeknek a zsidó iskolában, mint bármelyik felekezete a német birodalomnak.

Lag-beomer előtti este Tel Awiban nagy tüzet gyújtottak egy nagy térségen, hol a hangos mulatságon több ezer ember vett részt, 120 esküvő volt ezen a napon Tel Awiban. A virágüzletek összes készleteiket eladták.

Nyugodtan fog aludni,

ha
„express” poloskairtot
használ. Kapható:
STERN S. ENDRE
cégnél. Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy füveg ára 15 Lel. Telefon: 378

Akarod-e, hogy gyermeked zsidó maradjon? Akkor vigyázz a zsidó iskolákra, chéderekre, jesivákra... Ha nincs a parlamentben zsidó képviselő, akkor zugiskolának nyilvánítják és irgalom nélkül becsukják azokat!

MOZI

Cinematograf FILMPALACE mozgó HETI MŰSORA:

Péntek: *„Diákszeretem”*. Kedvezményes jegyek érvényesek. — Legközelebb *„Fiatalsasok”*. Háborús, repülő, hangos film. Paramount produkció. A főszerepben: Lukács Pál, Charles Rogers. Jön: Dolores del Rio, a *„Vörös táncosnő”*-ben.

Teatrul HEIMAN szinkör.

HETI MŰSORA:

Péntek: *„Sport, szerelem, szépség”* hangosfilmje. Főszereplők: Richard Arlen, Märy Briand. — Szenzációs autóverseny 50.000 néző előtt, olcsó helyárrakkal. — Szombat, vasárnap, hétfő: *„Nur du!... Csak te és senki más.”* Főszereplők: Anita Dorris, Halmi Tibor. Táncos, zenés film-opperette. — *Vasárnapi matiné: „Sasok éneke”*. Hangos film. — *Hétfői matiné: „Rejtelmes sziget”*. 10 és 15 leies helyárrakkal.

ZSIDÓ HUMOR

Mint a zsidó pszichére nagyon jellemző gondolkozásmódot meséljük el a közetkező 50-60 év előtti megtörtént históriát. Valahol a Dunántulon zsidó bérlője volt H. bárónak, aki könnyelmű tékozlása folytán teljesen tönkrement, eladósodott és a birtoka is más kezére került. H. báró falujában élt a báró házizsidója — nevezük a könnyebb-ség kedvéért Mózsinnak, — akit a báró nagyon szeretett és miután a birtok idegen kézre került, a báró elköltözött falujából és valahol külföldön próbálta felvenni az étellel a harcot. Évek múlva egy napon Mózsi barátunk egy levelet kap és egy paksamétát. A levelet a báró írja, amelyben közli Mózsival, hogy a csomagban levő collier egy antik családi ékszer, évszázados kincs, amelynek legalább 15.000 pengő az ára, de Mózsinnak — írja a báró — a régi ismerettségre tekintettel, továbbá a nagy pénzütsükségre 10.000 pengőért odaadja, de alku nincs, vagy küldi Mózsi a 10.000 pengőt, vagy visszaküldi a gyűrűt.

Mózsi zsidó nagy dilemmába esett. A colliert megvizsgálta az tényleg megéri a 15.000 pengőt, de viszont fáj a szíve, hogy a báró által kért összeget is alku nélkül megadja. Mit tegyen? Mit tegyen? Hosszas töprengés után végre is elhatározta magát és megírta a bárónak a levelet, hogy megkapta a colliert, de azért — bárhogyan is sajnálja csak 8000 pengőt tud adni. Vissza is küldi az ékszert keltős csomagolásban, ha a báró ur meggondolja és adja 8000 pengőért az ékszert úgy ki se tessék bontani a második csomagolást, mert az meg van címezve az én címemre és rögtön vissza lehet küldeni. Ha azonban nem adja a báró ur 8000 pengőért, úgy tessék kibontani, és máshol értékesíteni.

A báró elolvasta a levelet, dühös lett, hogy Mózsi csak 8000 pengőt akar adni a jóval értékesebb ékszerért és elhatározta, hogy most már nem adja a colliert. Kibontja a második csomagolást is, ott van a kazetta, a kazetta azonban üres... Csak egy darab papírszelet ven benne egy pár sor írással. Jó... jó méltóságos Ur! Ne tessék bosszankodni, megadom a 10.000 pengőt, hogy lássa a báró ur, hogy Mózsi derék ember...

A zsidó gondolkozása itt azért szelle-

mes, mert a colliert nem adta ki a kezéből. Ha a báró beleegyezik a 8000 pengős árba, úgy ki sem bontja a második csomagolást, hanem azt úgy amint van, a zsidó részére megcímelve visszazza és akkor Mózsi 2000 pengőt keresett még. Ha nem egyezik bele a 8000 forintos árba, úgy kibontja a csomagot és ott találja Mózsi sorait. Ő tehát mindenképen, vevő, de megpróbált mégis alkudni ha lehet...

A feltámadás napján...

Egy kitért zsidó végrendeletben hagyta, hogy a zsidó temetőben temessék el. Csak a rabbihoz fordult. Nehéz eset, felelte a rabbi, hosszú faggatásra azonban beleegyezett, arra az esetre, ha a család 5000 forintot fizet a sírhelyért.

— Hisz ennyiért meg lehet venni az egész temetőt? — méltatlankodnak a rokonok.

— Helyes — felelte a rabbi — ha majd eljön a feltámadás napja és akkor mind a halottak felkelnek a sírjukból, ő pedig egyedül fog maradni és akkor az egész temető tulajdonképpen az övé lesz...

A „Hihetetlen”.

Rabbi Nachmann, a braslavi kabbalista mondotta egyszer hiveinek:

— Az igazi hívő zsidók hisznek két világ létezésében, e világban és a túlvilágban. Ami engem illet, én bizony félig hihetetlen vagyok. A túlvilágban természetesen kénytelen vagyok hinni, hiszen azért vagyok zsidó. De ebben a világban — egyáltalában nem hiszek.

Kedélyes házaló

Batyúval a hátán házal egy öreg zsidó s olyan portára téved be, ahol semmit sem akarnak vásárolni. Váltig dicsérgeti áruját, de nem tudja a vételkedvet fokozni. A háziasszony megunja már a hosszú litániát, s mérgesen távozásra szólítja fel a házalót: „mondtam már magának, hogy nekem nincs szükségem semmire, mindenem van”.

— Akkor tessék venni egy sziderlit, hogy legyen miből megköszönni ezt a sok jót az Istennek — végzi szavait a kitesékelt.

Az a fele

Nem a földi javak birtokában tengette életét a falu sámesze. Leánya már vagy hat hónapja jegyben járt, de a lakodalmat egyre halasztották. Megkérde egyszer tőle a dájen, hogy mi ennek a huzavonának az oka.

— Nagy az én bajom — mondja a templom földi gondviselője. — Hiányzik a fele a hozománynak és nem tudom sehonnan sem előkeríteni.

— Ugyan milyen ügyetlen vagy, csinálj meg a lakodalmat s aztán odaadod a felét a hozománynak, hisz nálunk zsidóknál ugyis az a szokás, hogy csak a felét adják meg annak, amit ígérnek.

— Hisz ép ez a bajom — végzi búsan gondterhes arccal — hogy az a fele hiányzik.

Szabad-e még imádkozni érte?

A zsidó vallási aktus szabályai szerint a váló házasságok a „get” ceremónia megkezdése után nem hagyhatják el a rabbiság hivatalát, amíg a „get” teljesen be nem fejeződött. Ez egyszer a válólevél írása sokáig huzódott s Reb Slómo, a váló férj, ott a „bész-din”, a „törvény háza” előtt kipakolta a zsebéből az elemózsiáját, megmosta a kezeit és jóízűen falatozott. Az evés után, ismét megmosta a kezeit az „utólagos vizekkel”. De mielőtt az étkezés végett ért volna, hosszasan elgondolkodott.

— Min spekulálsz Reb Slómo? kérdezte az egyik törvénytűlő dájen.

— Azon gondolkodom — feleli reb Slómo — hogy amikor azt imádkozom „horachamon hu jevoréch ózsi” (az Irgalmas áldjon meg engem), kell-e még mondanom mint eddig „veesz isti” (és a felésem) vagy már most kihagyhatom?

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea, Fekete-sas-Passage.